

Hôm nay, 23-2, Trung Quốc và Việt Nam sẽ làm lễ hoàn tất công trình Phân giới công mỏm, kết thúc 8 năm triển khai trên thực địa, kết thúc những tranh cãi căng thẳng, kéo dài. Những, những tranh chấp không chỉ diễn ra trong vòng 8 năm nay. Bất bao câu chuyện xôn xao đáng ghi vào lịch sử kể từ khi hai nước ký Hiệp định, 07-11-1991.

Gió Chi Ma

Cho đến tận hôm nay, đường lên cửa khẩu Chi Ma, huyện Lạc Bình, Lạng Sơn, vẫn phụ thuộc vào địa dạng trước đường Biên 63m. Năm 1993, khi tỉnh Lạng Sơn cho rải đá, lực lượng vũ trang từ phía Ái Đium, Trung Quốc, tràn sang ngăn cản, "bắn" cho rải đường là phần đất thu về Trung Quốc cho dù chiều dài 44 vẫn còn. Từ ngày 28-5 cho đến 11-6-1993, hàng trăm binh sĩ có vũ trang từ Ái Đium tiến, theo sau là 15 xe chở đá. Trong khi phía Việt Nam chặn lại phía đường, 2 xe "vượt biên" sang để đá chở lên đèo công nhân Việt Nam đang thi công. Ngay lập tức bị Biên phòng, Hải quan, công nhân, đặc biệt là bà con nông dân Chi Ma xuất hiện. Họ rút.

Kể từ hôm đó, chiều dài 44 được thành lập, 7 cán bộ Biên phòng có nhiệm vụ canh giữ cho chiều dài 44 trở về đúng vị trí mà nó đã được, kể từ sau Công ước Pháp- Thanh 1887 và 1895. Các anh phụ trách 24/24, trong gió Chi Ma thổi bất cứ; trong rét Chi Ma có khi xuống dưới không; dãi mịt túp lều dựng bằng 6 cọc tre và những thùng giấy carton nằm sâu bên lãnh thổ Việt Nam 5m (vì biển ngăn cản không thể dựng nhà).

"Nhất ký" cửa ghi nhận 32 số kiểm tra tiêu biểu xảy ra xung quanh chiều dài 44: mặt lều biên phòng Ái Đium, Trung Quốc, cho dựng nhà tạm lều sang đất Việt Nam 2m; 22 lều lực lượng vũ trang Trung Quốc xâm nhập sâu vào đất Việt Nam từ 5-35m; 7 lều xâm canh; 1 lều lén chôn mặt bia đá sang đất Việt Nam 20m... Chiều 6-2-2009, chúng tôi có mặt ở Chi Ma, phía bên kia chiều dài 44 là mặt biển thực địa dày 1m cao 3m, bao biển đến Ái Đium. Trên biển thực địa đó, sâu hơn những lều châu mai, nhìn sang.

Thieu tá Lạc Văn Moong, người từng là đến phó Chi Ma 4 năm, nói: "Có rất nhiều chuyện không được ghi chép, đó là những cọc đá được ném sang từ phía bên kia lúc nửa đêm. Trận 'đá kích' cuối cùng xảy ra là vào năm 2003". Theo thông tin của Nguyễn Anh Tuấn, phó chỉ huy chính trị Biên phòng tỉnh Lạng Sơn: "Anh em đã bám trụ trong địa điểm kiểm tra suốt 15 năm, từ tháng 6-1993 đến tháng 1-2009. Khi vượt đèo nghẹt đường luân chuyển công (hàng Ba) cho từ chiều

m&c 44, có nhi&u câu chuy&n đã làm tôi khóc".

B&n Giới c

Mãi cho tới ngày 14-1-2009, m&c 836 mới được c&m bên tri&n B&n Giới c. Thác B&n Giới c và c&a B&c Luân cùng n&m chung trong m&t "gói đàm phán", đ&c phân giới sau cùng. Sông Qu&y S&n chảy vào đ&t Vi&t c&t m&c 67 (cũ) vòng qua các ng&n núi ở Trùng Khánh, Cao B&ng, kho&ng 20km rồi chảy ra m&c 53 (cũ), thành con sông Biên giới dài 15km trước khi chảy sang Trung Qu&c ở c&t m&c 49 (cũ).

Gi& này, cánh đ&ng d&đi chân B&n Giới c trở r&. Ch&a tới mùa n&ng, thác ch&a đ&y như b&c &nh mà Võ An Ninh đã ch&p. Nghe, c&m giác v& m&t B&n Giới c trở n v&n v&n nghiền ngh&n. Theo th& tr&ng Ngo&i giao Vũ Dũng: "Ta và Trung Qu&c đã tho& thu&n đ&ng biên giới đi tới m&c 53 cũ, qua c&n Pò Thoong, đ&n đi&m giới a c&a m&t thác chính".

Trong kho&ng th&i gian "gói B&n Giới c- B&c Luân" đang đàm phán, Trung Qu&c m&y l&n đ&nh làm đ&ng trên c&n Pò Thoong, m&y l&n b&ng&đi dân Đàm Th&y đ&ng ra ngăn c&n. X&a nay, Pò Thoong v&n n&m trong vùng qu&n lý c&a Biên phòng Vi&t Nam, ng&đi dân v&n canh tác và l&y đá cát quanh đó. Tr&n "đá kích" sau cùng mà các cán b& Biên phòng ghi nh&n x&y ra là vào ngày 24-7-2007. Gi& đây, m&c đôi 835 đã đ&c c&m thay th& cho m&c 53: 835/1 n&m bên b& Trung Qu&c c&a sông Qu&y S&n; 835/2 n&m trên c&n, "ph&n thu&c v& Vi&t Nam b&y giới là ¼ c&n Pò Thoong".

Theo ông Vũ Dũng: "Ta và Trung Qu&c nh&t trí s& cùng h&p tác đ& phát tri&n ti&m năng du l&ch, kinh tế t&i khu v&c thác B&n Giới c". Cũng theo th&a thu&n &y, thuy&n du l&ch có th& ch& khách từ hai phía sang sát b& c&a nhau ng&m thác, mi&n là khách c&a bên này không lên b& c&a phía bên kia. T& xa, có c&m giác, B&n Giới c v&n quay m&t v&. Bên b& Nam, m&t thung lũng mênh mông v&a có th& c&y cày v&a có ch& cho khách tham quan h& tr&i. Bên Trung Qu&c, b& sông đ&c. Nghe, n&u như phía Vi&t Nam ch& có nh&ng l&u lán t&m thì phía Trung Qu&c, có nhà ngh& S&n Trang đ&c xây khá hoành tráng trên m&t ng&n đ&i. Có th& ng&i ở S&n Trang mà ng&m cùng lúc c& thác cao và thác th&p. Nghe nói trong m&y ngày T&t, khách Vi&t Nam thăm thác cũng đông nh&ng so v&i Trung Qu&c thì không đáng kể. Hôm chúng tôi ở B&n Giới c, ngày 10 tháng Giêng, phía b& Vi&t Nam v&ng l&ng trong khi phía Trung Qu&c khách v&n ph&i ch& đ& lên thuy&n.

Biên Giĩ i

Ngày 13-12-2008, hai nhóm phân giĩ i Viĩ t Nam và Trung Quĩ c đã đĩ t mĩ c 1224 vào đĩng vĩ trí mĩ c 44. Nĩĩ c mĩ t không thĩ cĩ m đĩĩ c trên gĩĩ ng mĩ t cĩ a các chiĩ n sĩ Biên phòng Chi Ma. Các anh đã góp phĩ n giĩ đĩĩ c đĩĩ ng biên Hiĩ p ĩĩ c 1999 đĩ cách nĩ i mà "Trung Quĩ c muĩ n" 63m. Tuy nhiên, đĩĩ ng phân giĩ i mĩ i vĩ n cĩ t đĩ mĩ t phĩ n thung ruĩ ng cũ cĩ a 3 gia đĩnh ĩ Chi Ma. Tĩ i Hà Giang, 54 gia đĩnh ĩ Lĩng Cũ cũng giao ĩĩ cho Trung Quĩ c 188ha và nhĩ n tĩ phĩ a Trung Quĩ c 66ha ĩ mĩ t khu vĩ c khác. Trung tá đĩ n phó Lĩng Cũ Nông Minh Thĩ ch nĩĩ: "Tĩ t nhĩ i là bà con tâm tĩ nhĩ ng chúng tĩ đĩ ng viĩn bà con tin vào Đĩ ng và Nhà nĩĩ c". Đĩĩ ng biên giĩ i mĩ i cũng cĩ t ngang khu 13 nĩc nhà cĩ a ngĩĩ i dân Trung Quĩ c ĩ gĩ n Lĩng Sĩ n. Cĩ tĩ i 164 khu vĩ c "cĩ tranh chĩ p, hoĩ c cĩ nhĩ n thĩ c khác nhau vĩ hĩĩ ng đĩ" nhĩ trĩĩ ng hĩ p cĩ a Lĩng Cũ và Chi Ma, rĩ ng khoĩ ng 227km2. Sau đĩm phĩn, "quy thuĩ c khoĩ ng 114,9 km2 cho Viĩ t Nam và khoĩ ng 117,2 km2 cho Trung Quĩ c". Phó thĩ tĩĩ ng phĩ trách ngoĩ i giao thĩ i kĩ đĩm phĩn Hiĩ p ĩĩ c Biên giĩ i, ông Nguyĩ n Mĩ nh Cĩ m, cho rĩ ng: "Kĩ t quĩ đĩ là thĩ a đĩng".

Nhiĩ u nĩĩ c trên thĩ giĩ i cho đĩ n nay vĩ n cĩn nhĩ ng đĩĩ ng biên tranh chĩ p, thĩ m chí tranh chĩ p biên giĩ i vĩ n xĩ y ra vĩ i cĩ nhĩ ng nĩĩ c nhĩ Mĩ và Canada. Không phĩ i chính quyĩ n nào cũng đĩ đĩng cĩ m đĩĩ ng đĩ u vĩ i sĩ phĩn xét cĩ a ĩĩ ch sĩ đĩ đĩ t bút ký vào bĩ n phĩn chia tĩ ng tĩ c đĩ t cĩ a tiĩ n nhĩn, bĩ i thĩĩ ng ĩĩ ng thĩ phĩ i cĩ đĩ cĩ ĩĩ i. Tĩ t nhĩ i, cho dù cĩ mĩ t đĩĩ ng biên chĩ a phĩn, nhiĩ u nĩĩ c vĩ n cĩ thĩ giĩ nguyĩn hiĩ n trĩ ng mà hòa bĩnh chung sĩ ng. Hĩ không phĩ i đĩ i phó vĩ i mĩ t con sĩng bĩ nĩ n đĩng chĩ y xĩĩ vào đĩ t mĩnh; Hĩ không cĩ mĩ t đĩ n đĩĩ ng ray, mĩ t con đĩĩ ng "vĩ tĩ " vĩng sang rĩ i trĩ thành nĩ i tranh chĩ p; hĩ không gĩ p nhĩ ng chiĩ n đĩ ch mua râu ngĩ, mua móng trĩu, mua mĩo... Biên giĩ i cĩ a hĩ, cĩ sĩng nĩĩ và lĩng ngĩĩ i, không gĩ p phĩ i quĩ nhiĩ u hiĩ m trĩ .

Biên giĩ i đĩ t liĩ n Viĩ t - Trung dài 1.406km, nhĩ ng: "thĩ i Phĩp- Thanh cĩ m mĩ c rĩ t thĩ a; ĩĩ i vĩn Cĩng ĩĩ c mĩ tĩ thĩ đĩ n giĩ n, bĩ n đĩ tĩ ĩĩ nhĩ, nhiĩ u đĩ a danh không thĩ hiĩ n nhĩ bĩĩ Tĩ c Lĩm, Tĩi Xĩ c, Đĩ u Gĩt...". Đĩĩ ng Biên giĩ i Hiĩ p ĩĩ c 1999, thay vĩ chĩ cĩ m 341 cĩ t mĩ c nhĩ thĩ i Phĩp- Thanh, cĩ hĩ n 1500 cĩ t mĩ c chĩnh và hĩ n 400 cĩ t mĩ c phĩ (tĩ ng cĩ ng 1971 cĩ t mĩ c). Nĩ i nào đĩĩ ng Biên đĩ qua giĩ a sĩng thĩ mĩ c đĩĩ c cĩ m ĩ hai bĩ; nĩ i nào đĩĩ ng phân giĩ i cĩ nhĩ ng khĩc quanh thĩ cĩ m thĩm mĩ c phĩ .

Tĩ i khu vĩ c Cĩ Muĩng, Đĩm Thĩ y, Cao Bĩ ng, đĩi bĩn cĩ m tĩ i 26 mĩ c cho mĩ t đĩ n nĩĩ dài chĩ a tĩ i 2km. So vĩ i cĩ t mĩ c thĩ i Phĩp- Thanh, cĩ t mĩ c hiĩ n nay làm bĩ ng đĩ granid, cĩ mĩ c nĩ ng tĩ i gĩ n 1 tĩ n. Khi chúng tĩ tĩ i, mĩ c 836/2 ĩ thĩc Bĩ n Giĩ c vĩ n đĩng làm đĩ dang, nhĩ thĩ mà nhĩn thĩ y đĩn móng bĩ tĩng mĩ i đĩĩ c đĩ vĩ cĩng kiĩn cĩ .

Biên Giĩ i Cĩ ng, Biên Giĩ i Mĩ m

Tác Giả: Huy Đĩ c

Thứ Ba, 24 Tháng 2 Năm 2009 03:05

Nhĩ ng, sĩ dĩ qua bao nhiều trĩ c trĩ Biên giĩ i Công ỹ c Pháp Thanh vĩ n là nĩ n tĩ ng cho công trình đàm phán, phân giĩ i, cĩ m mĩ c kéo dài suĩ t 17 năm qua; bĩ i, ngoài nhĩ ng cĩ t mĩ c thĩ p bé, vĩ t mòn theo năm tháng, còn có nhĩ ng ngĩ mĩ c a cha ông, nhĩ ng nĩĩ ng khoai, nĩĩ ng sĩ n cĩ a ngĩĩ i dân hai nĩĩ c. Cũng tĩ i khu vĩ c Đàm Thĩ y, ỹ thôn Lũng Phiĩc, đĩ ng tiĩ n mà bà con ngĩĩ i Tày, ngĩĩ i Nùng vĩ n dùng ỹ đây là Nhân Dân Tĩ . Lĩ a ngĩ a tĩ Trung Quĩ c đĩĩ c đĩ t sang đĩ thu mua quĩ ng. Lũng Phiĩc vĩ i hĩ n 1000 khĩ u, có hĩ n 100 phĩ n ỹ y chĩ ng bên Trung Quĩ c. Đĩ c theo Biên giĩ i, tĩ Phong Thĩ tĩ i Mĩng Cĩi, nhiĩ u gia đĩnh ỹ bên này có bà con, hoĩ c bĩ n bè thâm giao ỹ bên kia. "Đĩĩ ng biên" ỹ y không thĩ nào rành mĩ ch phân chia nhĩ đá và bê tông cĩ t thép.

Tĩ t bĩ t bên nĩ i thĩ ng cĩ , mĩ t Mĩ ng Thĩn Pĩn đĩ au. Phiên "chĩ cĩ t mĩ c" mùng 8 Tĩ t rĩ t đĩng: ngĩĩ i tĩ hĩĩ ng Giĩng Vĩn, tĩ nh Vĩn Nam sang; ngĩĩ i tĩ xĩ Bĩ ch Đĩch, huyĩ n Yĩ Minh, Hà Giang, đĩ n. Mĩ c 358 vĩ a mĩ i cĩ m, nhà chĩ xây chĩ a xong, giao thĩĩ ng đĩ bĩ t đĩ u nhĩ n nhĩ p. Theo thĩĩ ng tá Đĩĩ ng Vĩn Thĩ nh, đĩ n trĩĩ ng Biên phĩng Bĩ ch Đĩch: "Trĩĩ c phân giĩ i cĩ m mĩ c, đĩi bên vĩ n cĩng thĩ ng". Nay thì bà con đĩ có thĩ tĩ i chĩ . Nay, nhĩ ng nông dân nhĩ Mĩ ng Thĩn Pĩn đĩ có thĩ xây nhà và bĩ ng nĩ i thĩ ng cĩ lên đĩ t sát đĩĩ ng Biên. Mĩ t đĩĩ ng Biên giĩ i mà cho tĩ i năm 1991 vĩ n phĩ i rào đĩ u bĩ ng mĩn; mĩ t Biên giĩ i mà cho tĩ i trĩĩ c tháng 1-2009, nhiĩ u nĩ i bĩ đĩ i Biên phĩng vĩ n còn phĩ i đĩ ng canh cho ngĩĩ i dân cày cĩ y... Khi đĩng ngĩ i viĩ t nhĩ ng dòng này, tĩ nhĩ n đĩĩ c đĩĩ n thoĩ i tĩ Hà Giang, trung tá Thĩ ch cho biĩ t, nhĩ ng cây đĩo Lũng Cũ đĩ đĩm hoa, cho dù, ỹ Biên giĩ i mùa này vĩ n chĩ a hĩ t nhĩ ng đĩ t giĩ lĩ nh trĩn vĩ tĩ phĩĩ ng Bĩ c.